

Előfizetési feltételek

Évesben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Évesre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

Centiméterenként 3 kr. Kereskedelmi és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Pünkösdi elmékedések.

Budapest, 1898. május 17.

Pünkösdi a csodák ünnepe. Egyszerű emberek összeálltak, hogy megalapítsák az első keresztény községet. A Szent Lélek hatalma megszállta ezeket az egyszerű embereket. Tüzes nyelvek lebegtek fejük felett s kimentek a világba az új tanítást hirdetni és elterjeszteni. Az ó-testamentomi pünkösdi az aratás ünnepe volt, a hála ünnepe az anyagi javak kincséért. A keresztény pünkösdi a szellem és a szabadság legnemesebb adományaiért való hála ünnepévé lett. A civilizáció és az emberiség erkölce részére új alapok temetettek, a fejlődés folyamának új, széles meder nyitott. És így a legnemesebb symbolica varázsa az, mely az örvendetes pünkösdi csodát megdicsőíti. Mily gyakran, s az emberiségre nézve mily áldásosan, megújult az első pünkösdi varázslat óta a csoda! Nem kevés a nemes, tüzes nyelvek száma, melyek az emberi jogok tanítását hirdették . . .

Mi is megajándékoztattunk egy pünkösdi csodával, a tüzes nyelvek csodájával. Egy súlyos válság után lett a miénk a csoda. A legjobb hazafiak kétségbe voltak esve a helyzet miatt, melybe Magyarország — nem kutatjuk: minő okok miatt — jutott. És ekkor a közvélemény, az egész nemzet bizalma azt a férfit hívta, aki vállalkozott arra a nehéz feladatra, hogy rendet csinál. Az ő feje felett is lebegett a tüzes nyelv. Sikertült neki a nehéz mű, sikerült neki, amihez fogott azzal a lelkesedéssel, mely Deák, Széchenyi, Kosuth, Petőfi ajkairól is folyt. És a nemzet neki köszöni a nyugodt, békeséges pünkösdi ünnepet. Tekintsünk körül az egész országban: mindenütt, ahol hónapok előtt még a viszálykodás, a visszavonás, az egyenetlenség lobogó lángjai égtek, ma béke uralkodik, szent pünkösdi béke. Az emberek elfordulnak a párt-harctól, egyesített erőiket nemesebb feladatoknak szentelik, nemesebb célokat tűztek polgári törekvéseik elé.

És a honatyák, kik hazatérnek a házi tűzhelyhez, ezuttal a békét hirdethetik választóik előtt. Az országgyűlés második ülészaka be van rekesztve, az új meg van nyitva. A békepaktum záróköve le van téve. A házszabályok revíziója által a pártok kiegyezése végre-

hajtott, miután azzal az utolsó feltételt is teljesítették. Megnyugvással tekinthetünk vissza az utolsó hetekre. A pártok kiegyezése, amint azt Széll Kálmán létrehozta és amint az a mostani miniszterelnök mint egyedül lehetséges ferfit a kormányruhoz állította, bizonyonyal a legörvendetesebb mozzanatot képezi Magyarország parlamenti történelmének az utolsó években. A házszabályok módosítása, amint azt keresztülvittek, megóvja a képviselőház tárgyalásainak szabadságát, a nálunk szabad alapon fejlődött parlamentárizmus érintetlen fentartását, és bátran átengedhetjük magunkat a reménynek, hogy a parlamenti anarchia kísértetét is sikerülni fog elűzni.

Ez volt a finálé. De tulajdonképen csak az ouverture fináléja. A tulajdonképeni dráma, a tulajdonképeni cselekmény most következik. Az új ülészakkal kezdődik a tulajdonképen való munka, amely végett a pártok megegyezése szükséges volt és áldozatokkal, minden részről hozott áldozatokkal is meg kellett azt venni. Most egyesült erővel bele kell menni a küzdelembe, melybe a monarchia két államának kiegyezési tárgyalásai fognak bennünket bonyolítani. Bizalommal tekintünk e küzdelem elé, bizalommal a férfi iránt, ki a kormány élén áll. Hiszen a békítés művét Széll főleg azért vitte keresztül, hogy a kiegyezést az obstrukciótól megvédi. Nagy szolgálat volt ez, melyet a miniszterelnök nemcsak a parlamentárizmusnak, nemcsak Magyarországnak közéletének, hanem a monarchiának is tett. Ami múlt évben negative biztosnak látszott, annak ma pozitív érvénye van. A kiegyezés műve a legjobb kezekben van. Széll Kálmán miniszterelnök, a Deák-tradíciók hűséges őre, teljesítette ezt a pünkösdi csodát.

Tanulók kirándulása.

A Bethlen-kollégium tanárai a pünkösdi szünet első felét arra használták fel, hogy a tanuló ifjuság egy részével tanulmányutat tettek. Folyó hó 16-án délben Fogarasi Béla gimn. igazgató vezetése mellett Fogarasi Albert, Székely Ödön, Kóczán Aladár tanárok és 32 diák 8 kocsin az Aranyos-

mente s a bányavárosok megtekintésére indult. Az utvonallal a következő volt: Nagy-Enyed—Felenyed—Toroczkó—Borév—Offenbánya—Topánfalva—Verespatak—Abrudbánya—Zalathna—Sárd—Alsó-Gáld—Tövis—Nagy-Enyed. Az első megállás Toroczkón volt, hol a társaság a Székelykővet mászta meg. Másnap reggel 5 órakor indult a csapat Boréven keresztül az Aranyosmentére, hol a társaság amateur fotográfusa Horátsik könyvkereskedő több felvételt eszközölt. Délben pompás ebéd várta a kirándulókat Offenbányán; ide azonban megérkezésükkel egyidejűleg egy hatalmas, kisebb megszakításokkal öt óra hosszat tartó eső is beköszöntött, ami a tovább menetelt egy pár órára késleltette, de mindezzel könnyen kibékült mindenki Topánfalván, hol 100 teritékes bankett várt — a kitünő ételeknek, tósztoknak, táncnak alig lehetett végét szakítani. Hála a fiúk alkalmi nótáit is csináltak a topanfalviakra. A harmadik nap programja a verespataki kincstári aranybánya, Csetátye s a Detonáta megtekintése volt, de ebből az esőzés miatt a Csetátye és Detonáta megtekintése elmaradt. Azonban a veszteséget elfeledtette Abrudbányán Boér Béla polgármester vendégszeretete, ki saját házában vendégelte meg az egész társaságot. Éjfél táján a tanulók kúrt-szóra felejthetetlen emlékekkel távoztak éjjeli tanyájukra, hátra hagyva a polgármester teljesen kiforgatott lakását. Negyedik nap délre Zalathnán volt ebéd s délután sétakocsizás a gyönyörű almási utra; ötödik nap délelőtt a kohó-, szénkőgyár- és köcsiszoló-intézet megtekintése. Szombaton délelben hazaindult a társaság lankadatlan jó hangulatban. Egy órai késést okozott a köcsiszoló-intézet igazgatójának s tanárainak az a kedves meglepetése, hogy az emelendő preszakai emléknél két hordó sör elfogyasztására megállították a társaságot. Kitünő hangulatban érkezett haza este fél 9-kor a társaság. Emelte a hangulatot és érdeklődést az a kedves körülmény, hogy a társaságban ott volt Fogarasi Albertné ó nagysága, Fogarasi Erzsike és Asztalos Margit kisasszonyok, mi által családias jellege lett a kirándulásnak.

Mig a Bethlen-kollégium ifjusága a bányavárosban volt, addig itt, 17-én, a kolozsvári unit. főgimn. tanárai és tanulóit tettek látogatást Boros-

TÁRCSA.

Halálos szerelem.

Írta: Erdős Renée.

A szobám ajtaja nyitva. Szakadozott zongorahangok dallatszanak be hozzám és egy édesen csengő, halk női hang, amely a zenét kíséri.

Lehunyam a szememet és látok magam előtt egy férfit, akinek a keze a billentyűkön pihen, és egy nő, amint a férfi vállára hajtva a fejét, énekel halkán, mintegy önmagának.

Itt fekszem a pamlagon hanyatt, a félhomályban. De ha felkelnek és bepillantanak a szomszéd szobába, megláthatnám a zongora előtt ülő ifju embert nagy, lelkes szemével, hosszú fekete hajával, amelynek néhány fürtje magas homlokára hull, s a háta mögött egy nagyon karcsu, nagyon finom kis teremest, aki a dalt énekli lassan, bizonytalanul, a jobb lábával önkénytelen veregetve hozzá a taktust.

Az a kis gyöngy teremés az én lányom, az a fiatal ember pedig egy jó barátomnak a fia, aki mindennapos vendég a házáznál. Az én kicsiny leányom pedig már tizenhét éves, de olyan gyöngy, olyan fejletlen, hogy alig látszik többnek tizenégy évesnél. Néha-néha, amint megakad a dal, köhéccsel egy kicsit, aztán tovább folytatja.

Nem engedem énekelni, nem engedem! . . . El, el, ti kínzó aggodalmak, sötét rémei derült óráimnak! El vedd te gyászos kép, adj helyet annak a másíknak: ott a zongora előtt a férfi, a háta mögött pedig a nő,

aki a vállára hajtja a fejét és énekel halkán, mintegy önmagának . . .

Teréz, ahogy most magam előtt látlak, azt hiszem, még mindig itt vagy valahol körülöttem. Talán, ha az alkoven függönyét felvonnám, meglátnám mögöttem halvány arcodat, nagy, fényes szemeidet, és kicsiny, vérszegény ajkaidat, szegény Terézem!

Talán nem is kell odáig mennem! Itt ülök mellettem a pamlagon, csakhogy nem láthatlak a sötétben; itt állsz mellettem és beszélsz nekem egy hatalmas, nagy dologról, amit pedig a világ észre sem vesz: a mi boldogságunkról. Most éppen azt a jelenetet beszéled el, amint ott a zongora előtt szerelmet vallottunk egymásnak. Milyen különös is volt az! Nem is beszélünk, csak ott álltál mögöttem és énekeltél egy dalt, édeset, szomorut, én pedig kísértelek a zongorán. Egyszerre csak mind halkabb lett az ének; a bűvös hangok úgy zsongtak végig a szoba levegőjében, mintha láthatatlan szellemajkáról hangzottak volna. Aztán éreztem, amint egy forró fejecské a vállamhoz simult, de azért csak játszottam tovább mámorosan, félálomban, s amikor vége lett a dalnak, oda vontam a keblemre azt az édes fejet és elborítottam csókjaimmal.

Az ószhaju, szelíd tekintetű öreg embernek pedig azt mondtad:

— Én ezé az ifjué leszek, mert szeretem őt, teljes lelkeimből, mert ő is szeret engem és mi nagyon boldogok leszünk egymással.

S akkor az öreg ember szólni akart valamit, de nem jött hang az ajkára, csak nagyon elsápadt és mind a két karjával magához szoritott téged.

Hanem azért, mikor ott álltunk előtte egymás kezét fogva, akkor azt mondtad:

— Jól van, legyetek egymáséi és legyetek boldogok, hiszen én is boldog voltam! Csak azt ohajtom, hogy a ti boldogságtok tovább tartson, mint az enyém, tudjátok?

És félrefordult, hogy a szeméből egy nagy könnycseppet törüljön ki. Aztán az enyém lettel, Teréz, és mi nagyon boldogok voltunk. Hanem az az ohajtása, hogy soká tartson a boldogságunk: nem teljesült, Teréz! Csak addig tartott, mint hajdanában az övé; mig meg nem született az az édes, piczi jószág, az a fehérlelkű angyal, akit az ég azért küldött hozzám, hogy legyen vigasztalóm, amikor már te nem léssz mellettem, Teréz! És aztán elhagyta engem örökre, csak a képmásodat hagyta nálam, a képmásodat, akinek ép oly édes szemei, halvány arca, színtelen ajkai vannak, mint amiók a tiéd voltak!

Mikor az utolsó, nagy utra elkísértelek, hirtelen szembe állt velem az az ószhaju, megtört alak: az édes apád, ott állt a sírnál és rám nézett, olyan fájdalmas szomorú, hogy nem álltam ki a tekintetét, mely mintha így szólott volna:

— Látod, ez volt az, amit akkor mondani akartam! Ez volt, amitől féltél, ez, ez! Most még csak arra figyelmeztetlek, hogy ha leányod felnő, légy hozzá szigorubb, mint amilyen én voltam az enyémhez! Érted, te boldogtalan ember?

Legyek hozzá szigorubb! Igen, majd szigorubb leszek. Ha látom, hogy megnyílik a lelke, ha majd a legnagyobb üdvösséggel csalogtatja az élet, akkor majd azt mondom neki:

Sándor igazgató vezetése alatt. A vendégek a marosújvári sóbánya megtekintése után a déli vonattal érkeztek meg, a vasutnál az igazgató távollétében Váró Ferencz vezetése mellett több tanár fogadta. Egy helybeli tanulókból szervezett díszcsapat kalauzolta be a vendégeket, kiket a kollégium konviktusában ebéd várt, mit a helybeli vendéglátó tanárok társaságában fogyasztottak el. Delután a koll. gyűjteményeit s a fejtézetet szemlélték meg. Este vacsora után a gyorsvonattal a vendégek kedves emlékekkel Kolozsvárra utaztak.

Magunk részéről e helyen teljes elismerésünket fejezzük ki a Bethlen-főtanoda tanári karának és előljáróságának, hogy az iskola ifjúságának egy minden tekintetben tanulságos, emlékezetes, örömteljes ünnepet szervezett. Paedagogiai szempontból pedig igen is követszerű méltónak, buzdítóan tartjuk hasonló kirándulások minél gyakoribb rendezését, mert a közvetlen szemlélet és tapasztalat az ifjúság emlékező, megfigyelő tehetségét igen nagyban erősíti, gondolkozásmódját nemesíti, a kölcsönös személyes érintkezés pedig a társadalmi érzéket fejleszti az ifjakban.

Dicsérettel említjük tehát fel ez első jól sikerült vállalkozást, és reméljük, nemsokára egy második hasonló szép ifjúsági kirándulásról számolhatunk be olvasóinknak.

Tanügy.

A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban 1898/9-ik iskolai év végén tartandó nyilvános vizsgálatok sorrendje.

- Junius 13-án: Az előadások megszüntetése.
14-én 8—12: hittan I—VII. osztály.
15-én 8—12: a) magyar, latin II. oszt.; b) természetrajz, számtan, mértan IV. oszt.; c) magyar, német, latin, görög, gör. h. VI. oszt.
16-án 8—12: a) magyar, latin I. oszt.; b) magyar, német, latin, görög, gör. h. V. oszt.; c) történet, mennyiségtan, természettan, bölcsészet VII.
16-án 3—5: ének és zene I—VII.
17-én 8—12: a) földrajz, számtan, mértan II. oszt.; b) magyar, német, latin, történet III. oszt.; c) történet, természetrajz, mennyiségtan VI. oszt.
17-én 3—6: tornavizsga és verseny.
19-én 8—12: a) földrajz, számtan, mértan I. oszt.; b) magyar, német, latin, történet IV. oszt.; c) történet, természetrajz, mennyiségtan V. oszt.
19-én 3—4: egészségügy VII. oszt.
20-án 8—12: a) fizikai földrajz, számtan, mértan III. oszt.; b) magyar, német, latin, görög, gör. h. VII. osztály.
21—23: érettségi szóbeli vizsgálatok.
23-án: magántanulók írásbeli vizsgálata.
24-én: magántanulók szóbeli vizsgálata.
29-én: hálaadó istentisztelet, bizonyítványok és jutalmak kiosztása.
Gyulafehérvárt, 1899. május 16-án.

Az igazgatóság.

Vegyes hírek.

— **Nemességadományozás.** Ő Felsége a király Dárdai Sándornak, az állami számvevőségek alelnökének, — Nagy-Enyed város több ízben volt képviselőjének — a magyar nemességet a baranya-baáni előnével díjmentesen adományozta.

— **Kormánybiztos az érettségi vizsgálaton.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a nagyenyedi főgimnáziumhoz érettségi biztostul dr. Bartha Béla debreczeni ev. ref. főiskolai ny. r. tanárt küldte ki.

— **Bérmálás.** Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök e hó 14-én bérmált Gyulafehérvárt. A bérmálásra 104-en jelentkeztek. A bérmálási aktusnál a püspöknek Imets F. Jákó kanonok plébános segédkezett.

— **Tanári kinevezés.** Rass Károly, a gyulafehérvári r. k. főgimnázium h. tanára, ugyanoda rendes tanárnak nevezetett ki.

— **Eljegyzés.** Zahumenszky István abrudbányai áll. el. isk. tanító a napokban jegyezte el Szilágyi Etelka áll. isk. tanítónőt Abrudbányán. Gratulálunk!

— **A nagyenyedi iparosok önképző-köre** pünkösdi második napján (május 22-én) tartotta meg idejéi rendes közgyűlését. A gyűlés legfontosabb tárgya a tisztújítás volt. A közgyűlés a kör eddigi ügybuzgó alelnökét, Incze Istvánt választotta meg egyhangúlag elnöknek; alelnöknek Albrechtovich Alfrédet, pénztárnoknak Willersdorfer Antalt, ellenőrnek Lázár Józsefet, könyvtárosnak Gergelyi Istvánt, jegyzőnek Sulyok Ferenczet, háznagynak Folberth Tamást. A választmány nagyrészt a régi tagokból alakult.

— **Jóteköny adomány.** Jóteköny és kedvessé teszi, hogy ártatlan gyermek kezek juttatják szegény tanuló társaiak segélyezésére, juttatják pedig saját szívük sugallatát követve. Fegyintézetű tisztviselők gyermekei, hozzátartozói, névszerint Uray Laci, Röder Pista, Szathmári Bercei, Liebhart Tóni, Kovács József pünkösdi másodnapján gyermek előadást rendeztek a fegyintézetű tisztikarban és ezen ügyes, eleven gyermek előadás tisztja jövedelmét, 1 ft 50 krt, azaz egy forint 50 krt, szerkesztőségünk útján a nagyenyedi „Szegény tanulókat segélyező egyesület”-nek küldötték be. Magunk részéről is a legnagyobb elismeréssel és jól eső örömmel adozunk az ártatlan gyermek szívek eme megnyilatkozásának és a jóteköny adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Ornithologusok gyűlése Sarajevóban.** A magyar ornithologiai központ az osztrák hasonló bizottsággal karöltve a folyó évben Sarajevóban szept. hó 25-én ornithologiai gyűlést rendez, Herzegovinába való kirándulásokkal kapcsolatosan. Hazánk és az osztrák részek szaktudósai élénk érdeklődéssel karolták fel e tervet és remélhetőleg az okkupált tartományokban az őszszel a monarchia összes ornithologus tudósai találkozni fognak. A rendező bizottság beküldte hozzáik a gyűlés részletes tervezetét; érdeklődőknek szívesen szolgálunk a közelebbi részletekkel.

— **Önkéntes-jelöltek tanfolyama Kolozsvárt.** E név alatt már 7 éve fennálló intézetben 16—20 éves ifjak alapos előkészítést kaphatnak az egyéves önkéntességre jogosító vizsgálatra. A törvény értelmében ugyanis nemcsak azok lehetnek önkéntesek, kik érettségi tettek, hanem azok is, kik egy, erre a célra kirendelt bizottság előtt vizsgát tesznek. Erre a vizsgára készít elő az intézet. Juliusban új (hat óra terjedő) kurzus nyílik meg. Az érdekeltek különben az intézet igazgatóságától bővebb felvilágosítást szerezhetnek. Az újonnan szervezendő internátusban teljes ellátásra és korrepetícióra oly tanulók is fölvetetnek, kik a kolozsvári iskolák valamelyikébe járnak. (Havi díj 25—30 frt.)

— **A gyógyszerészet multjából.** A görögöknel és rómaiakkal a gyógyszerészeknek nem nagy volt a becsülete. Horatius például kókler kotyvasztóknak keresztelte el őket. A keleten sokkal többre tartották az olyan embert, aki füvekből és néha más anyagokból is orvosságot gyártott. A gyógyszerész igazi szülőhelye Bagdad Európába is az arabok hozták be, mikor Spanyolország nagy részét hatalmuk alá hajtották. Onnan jutott el Italiába, ahol, mondhatni, virágkorát élte. Értékes, díszesen festett vázákban árulták a gyógyszereseket s a florenczi múzeumban őriznek is néhány ilyen edényt. A gyógyszerészek akkoriban drága egyenruhát és fegyvert hordtak. Németországban a XIII. század közepén honosodott meg ez az intézmény. 1238-ban Gerardus szerzetes Lübeckben kezdett orvosságot üzletszerűen előállítani és elárúsítani. Hogy mikor vetették az orvosok állandó felügyelet alá a patikát, azt pontosan nem tudhatni, de egy ulmi följegyzés bizonyítja, hogy 1436-ban már rendszeres volt az ellenőrzés. 1488-ban a berlini gyógyszerész kizárólagos privilégiumot kapott konfekt és szines szappan árulására. Százötven évvel később a stendali patikust kötelezték arra, hogy újévkor mindkét polgármestert bőségesen ellássa marczipánnal és cukorral. Ábrahám a Sancta Clara egy szószéki beszédeben hevesen nekitámad egynemely gyógyszerésznek a miatt, hogy hamisított és az egészségre ártalmas szereket árulnak. Dörgedelmes szavainak azonban csöppet sem lett több eredménye, mint azoknak, amelyekkel a bécsi asszonynevet szidalmazta erkölcsstelen életük miatt.

— **Zöld napsugarak.** Ez a csodálatosan hangzó dolog valóság, mert nem kisebb tudományos testület áll jót érte, mint a francia tudományos akadémia. Piotbey észlelte a Vöröstengeren és közölte az Institut hallgatójaival egy felolvasáson. A zöld napsugarak napkeltekor és nyugtakor igen gyakran észlelhetők különösen az alsó-egyiptomi partvidékeken. A jelenség rövid ideig tart ugyan, de azért nagyon feltűnő intenzív smaragd-zöld színezést ad a környezetnek. Este valamivel huzamosabban látható a tünemény, mint hajnalhasadáskor. Néha kékes árnyalata van e sugaraknak. Megállapították, hogy a tünemény észlelése feltétlenül objektív és hogy a tenger színének reflexívvel semmiféle összefüggésben nincs. A zöld sugarakról már régebben is történt említés egy párszor. 1893-ban Groff angol tudós közölte, hogy a memphisi romok mellett naplemente alkalmával látott zöld sugarakat és hogy erről már a régi egyiptomi följegyzések

Megállj te szerencsétlen! Ezt az üdvösséget neked nem szabad megismerned! Vigyázz boldogtalan, mert a szerelem neked méreg, édes, halálos méreg, amitől meg kell halnod! Miért? Isten tudja. Kérdezd meg tőle, miért teremtett téged ilyen halványnak, ilyen légiességnek; miért nem adott erősebb tüdőt, ereidbe több vért? Vagy kérdezd meg az orvosokat. Azok majd beszélnek neked egy olyan betegségről, mely nagyon szereti az ilyen fiatal áldozatokat; majd beszélnek neked a phtisissről, mely az anyától átszármazik a gyermekekre s amely akkor öl meg, amikor legnagyobb kedved van az élethez, amikor boldogságod tetőpontján állasz, amikor szerelmed élő bizonyosságát látod két ártatlanul mosolygó gyermekszemből feléd ragyogni!

És milyen szeliden bánik veled ez a szörny! Folyton csalogat s a világot sem árulná el, hogy hatalmában állasz!

Leánykorodban olyan vagy, mint egy fehér liliomszál, asszonykorodban, mint egy piros rózsza.

Senki sem hinné rólad, hogy a halált hordod magadban, mert hiszen vidám vagy és úgy ragaszkodol az élethez!

Milyen hideg borzongás fut át a testemen!

Lámpát ide, világosságot! Ugy rémit ez a sötétség! Félek! S azok a hangok odabenn! Nagy isten! Még most is énekelnek! Meddig még, meddig? El attól a zongorától, mely a szelidképű gyilkos! Nem engedem a gyermekemet, nem engedem! Ó az enyém, egészen az enyém; ó egyetlen kárpótlása elvesztett boldogságomnak! S te el akarod őt rabolni tőlem, a te epedő szemiddel, lágy, hízog hangoddal, hogy aztán megöld?

Hogy aztán belőled is ilyen fásult lelkű, korán aggott ember legyen, amilyen én vagyok? . . .

Nem, nem. Menj te csak a magad útján és kerüld el ezt a házat, ha a szived szakad meg bele! Mit akarsz? Boldoggá tenni a gyermekemet? De én nem akarom, hogy boldoggá tudd! Én érzéstelen rossz apa vagyok és szigorú, hallod? Szigorú!

Ni, most elhallgattak! A fiu valamit mondott a leányomnak, amire ez nem válaszolt. Vagy talán nem is kellett arra semmi válasz? Tán egy mosoly, egy tekintet elég volt válaszul? Most bucsuznak egymástól. Milyen soká tart ez is! És milyen halkan beszélnek! Vagy nem is beszélnek! Tán csókolják, ölelik egymást! Oh borzasztó ez a hosszú hallgatás! Most végre ajtónyikorgás hallik. A fiu elment. Miért nem csukódik be ismét az ajtó? A leány bizonyosan nyitva tartja, hogy utána nézhessen. Ah! most az én szobám felé tart. Bejön ide hozzám. Vajon nem azzal kezd-e, hogy neki fontos mondani valóját? Borzasztó volna az! Most belép.

Ezek az ijesztően ragyogó szemek! Az a két égő piros folt az arca közepén! Ezek a száraz, lihegő ajkak! S amellet hogy mosolyog! Egész lényéből kisugárzik egy mondhatatlan mélységes érzés boldogsága. Hát jól sejtettem! Ah, jól sejtettem!

Hogy ide simul hozzám! A nyakamat körülfonta puha, sovány karjaival és égő arcát az én arcomhoz szorítja. Most mindjárt megszólal az ő lágy hangján és kipattan szívéből az az édes titok! Reám borul majd és sirva, szégyenlősen fogja bevallani, hogy ő milyen boldog!

És akkor! Mi is lesz akkor? Tudom már . . .

Szigoru leszek, ahogy feltettem magamban és megtiltom neki, hogy boldog legyen. Ugy van, megtiltom. Értésére adom, hogy neki nem szabad, nem lehet . . . De miként, mily szavakkal! Isten, gyujts világot előttem, mittevő legyek?

— — — — —

A titok kipattant. Ugy van, ahogy előre sejtettem.

Ó szeret. Szeret. Megmondta, bevallotta, úgy ahogy előre láttam. Azt kérdezte, hogy akarom-e őt boldoggá tenni? Ha akarom-e? Természetes, hogy akarom. Hiszen az apja vagyok! S az a fiatal ember olyan derek, olyan szelid, ép hozzá való. A jelleme erős és tiszta, mint a gyémánt. És őtet annyira szereti!

Ugy igen? No hát csak szeresd őt te is és legyetek boldogok, mint én voltam az édes anyáddal! Nem fogom megrontani a boldogságodat, te fehér arcú leány. Nem, nem fogom.

Hazudni fogok s a kedvetekért boldognak mutatom magamat én is. Az arcom ragyogni fog, mikor az oltár előtt álltok és a pap kimondja reátok az áldást. És aztán, ha elvissz tőlem az az ember, akkor vidáman csókolak össze és azt kívánom, hogy örökké tartson a boldogságtok! Örökké. Hiszen olyan keveset kérek ezzel!

Egy-két-három évet — talán!

'Borzasztó, borzasztó! És nincs menekvés e gondolat elől! Nincs, nincs, nincs! Napok óta lázasan keresek, kutatok egy mentő gondolat után és nem jut eszembe semmi! Ha felvilágosítanám azt a fiatal embert! Elmondanék neki mindent! Tán elállna szándékától?

is tanu
szer a
emléke
kek és

— I
parkbó
méretü
angyal
méterü
hogy a
különb
egésze
tudtak
rokat
ték az
már m
és pé
sok fő
ma is
A ren
bergie
káját,
litottá
ehhez
a pári
került
igy
lakk
Európ
előszó
műves
tárgya
kizáró
zák
hogy
folyot
hogya
öntik
bronz
Európ
szobor
tani v
után
alig le
jak

gyará
most
építés
adja.
mara
gában
melyn
az osz
pok v
ták.
Az át
melyr
cserele
közül,
nias
alakit

Ugy v
ő szá
ki fo
a gye

— Nag
a kéts
a gy
ereje
golyót
Azt
meit!
felejt
leront
élettó
S a
ferfiu
Oh, s
tem,
dod e
És
Aju
mondo
És
Kit fé
szen
Meg
Hova
bühö

is tanuskodnak. Ezek az iratok a nap színét nem egyszer a smaragdéhoz hasonlítják. Számos színezett emléken és festett rajzon a lefekvő, illetve fölkelő nap kek és zöld sugarakat lövell ki.

— **Bronzöntés.** Berlinben közelebbről elloptak egy parkból két szobrot. Az egyik I. Vilmos császár kisméretű lovas-szobra, a másik egy szökőkutat díszítő angyal volt. A sulya külön-külön mindegyiknek 5-6 métermázsányi. Ez a körülmény azt látszik bizonyítani, hogy a szobrok tömörek voltak, s ennélfogva — ami különben a lovasszobornál amúgy is kétségtelen — egészen modern keletűek. A régiek sokkal ügyesebben tudtak a bronzal banni. Már a görögök is üregek szobrokat öntöttek. Valami furfangos módon úgy vegyítettek az érczetek, hogy mikor az öntvény külső kérgé már megkeményedett, a belső rész még higfolyós volt, és például a szobor talpán üttöt lyukon kifolyt az a sok fölösleges anyag. A zinkkel és a zinköntvényekkel ma is meg tudják ezt tenni, de a tiszta bronzal nem. A renaissance korabeli mesterek, különösen a nürnbergiek, oly tökéletességre emelték a bronzöntés technikáját, hogy két milliméternyi vékonyságu ércből állították elő a legnagyobb alkotásokat is. Manapság ehhez már csak a japánok értenek, akiktől különösen a párisiak igyekeznek ellesni remek fogásaikat. Ez sikerült is az iparművészet több ágában egymásután, így a porcellángyártás, az áttetsző zománcz és lakk alkalmazása a francziák révén jött el Japánból Európába, a bronz nemes patináját is Párisban tudták először megcsinálni alig pár esztendeje, de az öntés művészete, különösen a legkomplicáltabb alaku műtárgyaknak egy darabban való öntése, maig is Japán kizárólagos specialitása. Tudjuk, látjuk, hogy mintázák ök viaszból a készitendő szobrot vagy tárgyat; hogyan permetezik be először nagyon finoman, azután folyton vastagabb rétegben főszeraggal ezt a mintát; hogyan égetik ki, miáltal a viasz felszívódik; hogyan öntik most az agyagnegatívba keskeny nyílason át a bronzot, de utánuk csinálni még sem vagyunk képesek. Európai öntőműhelyből nem kerül ki mostan olyan szobor vagy műtárgy, amin utólagosan reszelni, simítani való ne volna. A japánoknál oly tökéletes az öntés után minden, hogy a legfinomabb árkok, a szemmel alig látható részletek is mintaszertűek. Hogyan csinálják ezt, mai napig az ő titkuk.

— **A görög építési stílusokat** ismerteti és magyarázza dr. Gyomlay Gyula, nagy munkájának most megjelent füzetében. Fejtegetései során a görög építészeti fejlődésének teljes történetét és hű képét adja. A homerosi kor temploma voltaképpen egy kamara volt, mely az Isten képét és kincseit rejté magában. Diszt legfeljebb egy előcsarnok adott neki, melynek kiugró tetejét két faoszlop tartotta. Később az oszlopsor körülölelte az egész templomot. Faoszlopok voltak ezek, legfeljebb, ha színes anyaggal bevonták. Csak lassan változott át a fatemplom kőcsarnokká. Az átalakulás az olympiai Hera templom ment végbe, melynek korhadó oszlopait egymás után kőoszlopokkal cserélték fel. Egyet azonban meghagytak a fatámok közül, emlékéül a régi eljárásnak. Ezt az egyet Pausanias még látta. A köépítés az oszlopokat teljesen átalakította. A régi anyag emléket a dór oszlop őrizte

Ugy van, megteszem. De akkor mi lesz belőle? Eh, az ő számára majd csak kitalálok valami mesét! S akkor ki fog ábrándulni és elfelejti őt. S nekem megmarad a gyermekem!

Nagy isten, könyörülj rajtam! Ne hagyj megörlődnöm a kétségbeeséstől! Mit tettem? Mit tettem? Megöltem a gyermekemet! Én magam öltem meg őt! És volt ereje megtenni! Volt ereje ennek a gyenge kis kéznek golyót röpiteni abba a fiatal szívébe.

Azt mondta, nem tudja elviselni a csalódás gyötrelmeit! Sokkal inkább szerette őt, semhogy valaha elfelejthesse! Nem bírja el azt a gondolatot, hogy lerontva lássa eszményképét, inkább megvált az élettől!

S az utolsó sóhaj, az utolsó pillantása neki szólt, a ferfiának, akiről azt hitte, hogy méltatlan a szerelmére. Oh, sikerült vele elhitetnem. Abban a reményben tettem, hogy megmentem őt! Te tudod ezt, isten, te tudod ezt!

És az az ember közel van a megörlődéshez.

Ájultan vitték el a ravataltól. Még jó, hogy átkot nem mondott a fejemre.

És én mire várok még? Mi köt még az élethez? Kit féltsek, kiert aggódom, kit szeressek ezután? Hiszen megöltem az egyetlen gyermekemet!

Megöltem az önzéssel, megöltem a szeretetemmel. Hova forduljak most, kihez? Mit kérjek? Vigaszt, vagy bűnhődést? Megérdemlem-e egyiket is? . . .

meg tovább, a lábatlan, egyszerű oszlopfős, 16 rovátka, felfelé karcusodó oszlop. Az ion magasabb, finomabb alkotásu, talpzata és művészién alakított feje van. Karcsubb s ritkább sorban áll egymás mellett. Valamennyinek virága aztán a korinthosi, gazdag díszével, finom akanthus-leveleivel, könnyed alakjával, mely játszva emeli a triglyphok és metopok vésett domborműves terhet. Gyomlay könyve a Nagy Képes Világtörténet II. kötete, mely gazdag vállalatnak most megjelent 26-ik füzete tárgyalja a görög építési stílusok fejlődését. Az egész kötet ára díszkötésben 8 frt. Egy füzete 30 kr. Hetenként egy füzet jelenik meg. A munka részletfizetésre is kapható a kiadótársaságnál (Révai Testvérek Irod. Int. A.-T. Budapest, Üllői-ut 18. sz.)

— **A „Magyar Könyvtár“** most küldi szét májusi füzeteit, melyek között ezuttal négy az eredeti és csak egy a fordított munka. Az utóbbi Molière „Botcsinálta Doktor“-a, egyike a nagy francia vígjátékiró legnépszerűbb darabjainak, melyet tudvalegőleg már Kazinczy magyarosított. Gabányi fordítása szintén híven adja vissza a mű népies nyelvét, anélkül azonban, hogy a tartalomban olyan eltéréseket engedne meg magának, mint a széphalmi mester. Az Almási Tihamér-féle fordítással szemben is számos előnye van Gabányi fordításának, mely kétségtelenül gyorsan teret fog hódítani színpadjainkon. A régi magyar klasszikusok közül a „M. K.“ most Virág Benedekről ad egy füzetre való „válogatott költeményt“, melyket Zlinszky Aladár, a kiváló szakember állított össze és látott el bevezetéssel, valamint jegyzetekkel. Az iskolák bizonynyal örömmel fogadják e kiadást. A modern magyar írók sorozatában ezuttal Papp Dániel és Murai Károly jelentek meg. Amaz „Utolsó szerelem és egyéb elbeszélések“ cz. munkájában mély poezissal és megkapó színes nyelven mondja el néhányat amaz egyszerű történeteknek, melyek nevét oly népszerűvé tették. Murai pedig, akit a nagy közönség inkább mint humoristát ismer, a „Mese-mese“ cz. füzetben a tündérmesék köntövében

tesz közzé derült, napsugaras világnézetéből fakadó néhány bájos allegóriát. Ezek a mesék a nagyok számára készültek és versenyeznek Catulle Mendés hasonló munkáival. A tündérmesék országából a modern élet legdivatosabb kedvteléséhez, a kerekpározáshoz vezetett át bennünket a sorozat utolsó füzete, a „Kerekpáros Káté“, melyben dr. Korchmáros Kálmán, egyike e sport legjelesebb művelőinek, szabatosan és eleven stílussal mondja el mindazt, amit a biciklistának tudnia kell: hogyan kell jókarban tartani a gépet, hogyan kell nagyobb tourokra indulni, mik a kerekpározásra vonatkozó országos és fővárosi szabályrendeletek, mik az eddig elért rekordok stb. Ez a kis káté, melyet számos jó ábra is ékesít, bizonynyal csakhamar ott lesz minden magyar kerekpáros asztalán. A „Magyar Könyvtár“ immár elérkezett a 117. füzethez. Az eddig megjelent füzetek bő jegyzékét — számok, szakok és szerzők szerinti lajstromokkal — kívánatra ingyen küldi a kiadóczég: Lampel R. (Wodianer F. és fia) könyvkereskedése, Budapest, András-ut 21. Egy szám ára 15 kr.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenkint, — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabérlés és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyár** (es. és kir. udvari szállító) **ZÜRICHEN**. Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (2).

Az előpataki ásványos gyógyviz

a világ legelső égvényes vasas vizének ismertett el. **Szénsav- és vastartalomra fölülmulja az eddig ismert összes vasas vizeket**, nem vévén ki Pymont, Spaa és Schwabachot is.

A vasas vizek közül az által tűnik ki, hogy **hajtó-sókat tartalmaz és szénsavas natronra nézve felülmulja az összes említett vizeket**, mi által világhírű a **gyomor jótékony hatására**.

Gyógyító hatása az előpataki ásványos gyógyviznek kitünően bevált: **a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, máj- és lépdagatokban, sárgaságban, epekövekben**, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mészartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizeket nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van.

Kapható minden jelesebb fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár Nagy-Enyed, Gyulafehérvár, M.-Ujvár, Tövis és ezek vidékére:

SCHÖNBERGER MÓR urnál

Nagy-Enyeden, Magyar-utca 52. sz.

2-20 1823

704. szám.
1899.

Árlejtési hirdetmény.

A verespatak-orlai m. kir. és társ. Szentkereszt altárónál a bányatermények és üzemi anyagok lövonatu vaspályán való szállításához szükséges **lófogatok előállítására** 1899. augusztus hó 1-től kezdve 1902. év július hó 31. napjáig három évre ezennel árlejtés hirdettetik.

A vaspályán tiz métermázsát tartalmazó csillékben a bányából a siklóig átlagosan 5700 méternyi távolságra évenként mintegy 180,000 métermázsza ércz és töreces lesz elszállítandó; az erre vonatkozó ajánlatok egyes csilléknénti árban teendők.

Vállalkozni szándékozók egy koronás bélyeggel és 200 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat **folyó évi június hó 21-én** délelőtt 10 óráig az alólírott m. kir. bánya- és fémbeváltó hivatalhoz küldjék be.

Az árlejtési feltételek az alólírott m. kir. bánya- és fémbeváltó hivatalnál megtekinthetők.

M. kir. bánya- és fémbeváltó-hivatal

Aburdányán, 1899. évi május hó 13. án.

3-3 1815

Személyszállító vonatok indulási ideje.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

Budapest felé:

503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	525 sz. vegy. v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
5 ²³	7 ⁰⁰	2 ¹⁰	6 ¹³	11 ⁰¹

Deés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
7 ²⁵	4 ³⁸

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	528 sz. vegy. v.	544 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	514 sz. szem. v.
6 ¹¹	8 ⁴⁰	2 ⁰⁵	8 ⁴⁸	11 ¹⁰

Brassóból indul:

Predeal felé:

516 sz. szem. v.	592 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.
3 ⁵⁵	11 ⁰⁰	2 ¹⁹

Budapest felé:

527 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.
5 ⁰⁸	2 ⁴⁵	7 ⁴⁸

K.-Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7713 sz. vegy. v.
8 ³⁵	3 ⁰⁰

Nagy-Váradról indul:

Budapest felé:

501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. sz. sz. t. v.	507 sz. szem. v.
2 ³⁸	8 ⁴³	11 ³²	2 ²²	11 ⁰⁴

Kolozsvár felé:

508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	524 sz. vegy. v.	506 sz. szem. v.	504 sz. gyors v.
2 ⁰⁶	2 ¹⁸	1 ²²	3 ⁵⁸	7 ¹⁴

Csaba felé:

8902 sz. szem. v.	8904 sz. szem. v.	8912 sz. vegy. v.
10 ²⁰	4 ²⁵	7 ³⁰

Gyoma felé:

6212 sz. vegy. v.	6202 sz. szem. v.
5 ⁵⁰	2 ³⁷

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	528 sz. vegy. v.
12 ²⁴	8 ³⁷	1 ³⁰

Kolozsvár felé:

513 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	527 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.
1 ¹⁷	3 ³³	1 ⁵⁵	8 ⁰⁶

Arad felé:

605 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	607 sz. szem. v.	611 sz. vegy. v.
3 ⁴³	3 ³³	2 ⁰⁰	8 ¹¹

Maros-Ludasról indul:

Besztercze felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.	7170 sz. sz. sz. t. v.
4 ⁰⁰	9 ¹⁰	4 ²⁰

Könyvnyomda. Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ES PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdája rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni ugy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállításai tekintetében.

A főtéren levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papir, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, **rajzeszközök**, festékek, ecsetek, rajztáblák, rajztömbök, torlógummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kiskönyvben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadtatnak s pontosan teljesítetnek.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s azokat gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: Főtér 38. sz. a.
(Leányiskola épülete.)

Nyomatványraktár. Írószer-kereskedés.